

TA'LIM JARAYONIDA INTERFAOL USLUBLAR VA PEDAGOGIK
TEXNOLOGOYALARDAN FOYDALANISH

Mamadiyorov Jamol Baxodirovich

Oriental universiteti dotsenti pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Kuchimova Rashida Ermamat qizi

Oriental universiteti magistri

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim jarayonida interfaol uslublar va pedagogik texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati tahlil qilinadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar talabalarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga, o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Maqolada interfaol uslublarning turlari, ularning amaliyotdagi qo'llanilishi va o'qitish jarayoniga ta'siri haqida batafsil ma'lumot berilgan. Shuningdek, pedagogik texnologiyalarning innovatsion metodlari va ularning ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni yoritilgan.

Kalit so'zlar: interfaol uslublar, pedagogik texnologiyalar, ta'lim samaradorligi, innovatsion yondashuv, mustaqil fikrlash, interfaol ta'lim metodlari.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayoni innovatsion yondashuvlar va interfaol uslublarni qo'llash bilan yanada samarali bo'lib bormoqda. An'anaviy usullardan farqli ravishda, interfaol ta'lim usullari o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi va ularning tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish kabi ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ushbu maqolada interfaol uslublarning mohiyati va pedagogik texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi ahamiyati yoritib beriladi. Interfaol ta'lim usublari ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni kuchaytiradi. Bu uslublar quyidagi xususiyatlarga ega:

Faol ishtirok – o'quvchilar dars jarayonida faollik ko'rsatadi, muhokama va bahslarda qatnashadi.

Hamkorlik – o'quvchilar kichik guruhlarda ishlaydi, jamoaviy qaror qabul qilishni o'rganadi.

Tanqidiy fikrlash – o'quvchilar mustaqil fikrlaydi, muammolarni tahlil qiladi va muhokama yuritadi.

Innovatsion yondashuv – o'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalar va metodlar qo'llaniladi.

Pedagogik texnologiyalar va ularning ahamiyati ta'lim jarayonida juda muhim. Pedagogik texnologiyalar – bu ta'lim jarayonini tizimli tashkil etish va natijadorlikni oshirishga qaratilgan usul va yondashuvlar majmuasi hisoblanib, quyidagi asosiy pedagogik texnologiyalar keng qo'llaniladi:

An'anaviy pedagogik texnologiyalar

O'qituvchi asosiy bilim manbai sifatida faol rol o'ynaydi.

Ma'ruza, tushuntirish, namoyish qilish kabi usullar qo'llaniladi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar

Zamonaviy yondashuvlar va texnologiyalar asosida shakllangan.

O'quvchilar faolligini oshirishga yo'naltirilgan.

Masalan, interfaol ta'lim texnologiyalari, muammoli ta'lim, loyiha metodi.

Axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT) asosidagi ta'lim

Raqamli texnologiyalar yordamida o'qitish.

Videodarslar, elektron kutubxonalar, virtual laboratoriyalar.

Shaxsga yo'naltirilgan pedagogik texnologiyalar

Har bir o'quvchining individual xususiyatlarini inobatga oladi.

Differensial va individual yondashuvlar asosida quriladi.

Hamkorlikda o'qitish texnologiyalari

Jamoa bo'lib ishlash va fikr almashish asosida bilim olish.

Munozara, klaster metodi, guruhli ta'lim.

Pedagogik texnologiyalarning ahamiyati

Pedagogik texnologiyalarning ahamiyati quyidagi jihatlarda namoyon bo'ladi:

Ta'lim samaradorligini oshiradi – o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada qiziqarli va tushunarli qiladi.

Faol o'rganish muhitini yaratadi – o'quvchilar mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish va muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Texnologik taraqqiyotdan foydalanish imkonini beradi – zamonaviy axborot vositalaridan foydalangan holda ta'lim sifatini oshiradi.

O'qituvchi ishini yengillashtiradi – dars jarayonini rejalashtirish, nazorat qilish va baholashni avtomatlashtirish imkonini beradi.

Individual yondashuvni ta'minlaydi – har bir o'quvchining ehtiyojlariga mos yondashuv tanlash imkonini beradi.

Klasterni qo'llash – bu usul orqali o'quvchilar muayyan mavzu bo'yicha fikrlarni guruhlab, o'zlari mustaqil xulosa chiqaradi.

Baliq skeleti usuli – muammolarni tahlil qilish va ularning yechimlarini topishda qo'llaniladigan samarali yondashuvlardan biri.

BLM (Bilaman – Bilmoqchiman – O'rgandim) – ushbu texnologiya o'quvchilar bilimini aniqlash va o'zlashtirish darajasini nazorat qilish uchun ishlatiladi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) – zamonaviy ta'lim jarayonida kompyuter, internet, elektron darsliklar va boshqa raqamli vositalarni qo'llash.

Interfaol ta'lim usullarini amaliyotga tatbiq etish Interfaol ta'lim usullarini ta'lim jarayoniga samarali joriy qilish uchun quyidagi qadamlar amalga oshirilishi lozim:

O'quvchilarning qiziqishini oshirish – interfaol metodlar darslarni yanada qiziqarli va samarali qiladi.

Muammoli ta'lim usullaridan foydalanish – o'quvchilarga muammoli savollar berish orqali ularning fikrlash qobiliyatini oshirish.

Guruhli ta'limni joriy etish – o'quvchilar o'zaro muloqot qilish orqali bilim almashadi.

Raqamli texnologiyalardan foydalanish – dars jarayonini interfaol taqdimotlar, videolar va elektron materiallar bilan boyitish.

Pedagogik texnologiya – bu ta'lim jarayonini rejalashtirish, amalga oshirish va baholashning ilmiy asoslangan tizimi bo'lib, pedagogik maqsadlarga erishish uchun samarali usul va vositalarni o'z ichiga oladi. Bu texnologiyalar o'quvchilarning bilimi, ko'nikma va malakalarini rivojlantirish, shuningdek, ta'lim jarayonining sifatini oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Interfaol uslublar va pedagogik texnologiyalar ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Ular o'quvchilarni mustaqil fikrlashga, faol ishtirok etishga va bilimlarni samarali o'zlashtirishga undaydi. Ta'lim jarayonida interfaol yondashuvlarni qo'llash o'qituvchilarning pedagogik mahoratini oshirish bilan birga, o'quvchilarning ham ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, o'quvchilarning samarali bilim olishini ta'minlash uchun muhim vosita hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalardan oqilona foydalanish o'qitish jarayonini interfaol, qiziqarli va natijador qiladi. Shu bois pedagoglar doimiy ravishda yangi texnologiyalarni o'rganib, amaliyotga tatbiq etishlari lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abduqodirov A. "Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti" – Toshkent, 2020.
2. Jalolov J. "Zamonaviy ta'lim metodlari" – Toshkent, 2019.
3. Vahobov R. "Pedagogik innovatsiyalar" – Samarqand, 2021.
4. Dewey J. "Democracy and Education" – New York, 1916.
5. Shukurov U. "Interfaol ta'lim metodlari va ularning amaliyoti" – Buxoro, 2022.